

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Ev. 29.

V Ptuj v nedeljo dne 18. julija 1909.

X. letnik.

Veliki zločin nad ljudstvom. — Prvaški poslanci razbili državni zbor. — Vse potrebne postave vržene v koš. — Ljudstvo izdano. — Poslanci domu pognani.

Zakaj se je šlo?

Mi gotovo priznamo, da je tudi obstrukcija semtertja opravičena. Aligotovi vzrok, gotovi namen in gotovi cilj mora imeti. Tukaj pa se prvaškim poslancem ni šlo ne za pametni cilj, ne za kakšno koristno stvar. Oni, ki imajo vedno krščanstvo na jeziku, niso zahtevali morda kakšno krščanstvu koristno postavo, — oni, ki vedno pojejo o „slovenstvu“, niso zahtevali za slovensko ljudstvo potrebno ali koristno predlogo, vse to jim je bila deveta briga. Ni se jim šlo za zboljšanje gospodarskega položaja, ni se jim šlo za zmanjšanje bede, za podpore po toči, mrazu ali suši prizadetim posestnikom, — za vse to se Korošec-Sušteršič-Grafenauerjevi gospodi ni šlo. Zahtevali so pač pro forma slovensko univerzo, ki sploh ni potrebna, ki se danes tudi ne da uresničiti in ki bi nas le zopet milijone in milijone davčnega denarja koštala. Zahtevali so to, vkljub temu, da so klerikalci enkrat sami priznali, da se taka slovenska univerza ali visoka šola danes sploh ne more ustanoviti. Zahtevali so to edino iz tega razloga, da bi v javnosti prikrili pravi svoj cilj in resnične svoje želje. In ta pravi cilj slovenskih klerikalcev je bil edino — ministerski frak za ljubljanskega klerikalnega advokata dr. Šušteršiča. Ko bi vlada privolila v to, da postane ta črni poštenjak Šušteršič v Ljubljani minister, potem bi šlo vse v redu, potem bi takoj obstrukcija ponehala, potem bi postali ti klerikalni volkovi nakrat ponižne ovčice. Ravno v tem leži škodljivost in brezvestnost vse te zadeve: torej osebni častilakomnosti enega farskega advokata na Kranjskem, ki se je žrtvovalo se je blagostanjem milijonov in milijonov vbolega ljudstva. Stotero vbojih kmetov, delavcev in obrtnikov bode lakoto trpelo, samo zato, ker ljubljanski dohtar Šušteršič ni postal minister. Klerikalni poslanci so čuli cesarjevo besedo, da je to postopanje prvaške politike škandal in sramota, ali Šušteršič jim je ljubši kakor sam cesar! Poglejmo si torej tega moža, za katerega so štajerski, koroški in kranjski slovenski poslanci državni zbor razbili.

Kdo in kaj je Šušteršič?

Imenujejo ga tudi doktorja Žlindra. Zakaj to? Povedati hočemo vse na kratko. Dr. Šušteršič ima takšno preteklost, da bi se sploh ne smel več v javnost upati in da bi moral biti vesel, ako ga nikdo ne pogleda. V svoji mladosti ni bil poseben dobri katoličan: šele pozneje, ko je izpoznal, da je klerikalizem najboljša stranka za štreberstvo, za farizejstvo, za politično hinavščino, šele takrat postal je dr. Šušteršič izvrstni „katoličan“. Delal je kot tak politiko in delal obenem za svojo advokatsko pisarno ter postal na ta način v prvi vrsti voditelj slovenskih klerikalcev na Kranjskem. danes pa sploh prvi general vseh slovenskih klerikalcev. Hotel je postati bogve kaj vse, ali ni se mu posrečilo, ker je prišla njegova „žlindra“ na

dan. Mož je namreč čisto dobro vedel, da ima dandanes tista stranka moč, s katero drži kmetško ljudstvo. Zato je poskusil tudi priti do vpliva v kranjski kmetijski družbi. To pa ni šlo. Zato je ustanovil s pomočjo duhovnika Kreka neko „Gospodarsko zvezo“, v kateri je združeval razne kmetijske zadruge in „konzume“. Da bi kmete za se pridobil, lagali so Šušteršičevi pristaši, da prodaja c. k. kmetijska družba „Tomažovo žlindro“ za 40 vin. dražje nego farska „Gospodarska zveza“. To je bila seveda navadna laž. Dr. Šušteršiča je koštala ta nesramna laž 1000 kron, katere je dal iz lastnih sredstev. Kmetijska družba imela je takrat edino pravico, dobivati to gnojilo. Dovolila pa je Šušteršiču, da dobi sam 10 vagonov 18% „Tomažove žlindre“. Pozneje pa so klerikalci nakupovali od nekega goriškega trgovca manj vredno, 16 do 17% „no žlindro“ in so jo prinesli tajno na Kranjsko. Kmetijska družba je končno spoznala pravega obrekovalca in od tega časa sem je dobil dr. Šušteršič ime „Doktor žlindra“. Neki kmetški župan Svetlin je rekel, da ima Šušteršič od Tomažove žlindre umazane roke. Klerikalni general ga je tožil, ali Svetlin je bil pri dveh sodnijah oproščen. S tem je torej dokazano, da ima Šušteršič umazane roke. Temu Šušteršiču je tudi kmetški poslanec Peschka obljubil par klofut zaradi njegovega surovega obnašanja, poslanec Berger pa mu je rekel „suft“. Šušteršič ni ničesar storil. Istotako je poslaniška zbornica sama Šušteršiča kot človeka, ki ima v žlindro umazane roke, ki torej ni tako čist, kakor se dela, obsodila. V državni zbornici so poslanci Šušteršiča tako bičali, da bi vsak drugi človek izgubil. Poslanec Schalk je m. dr. rekel:

„Ako bi Šušteršič tistih 2000 K za svoje sodeželane porabil, potem bi ga nikdo ne obsojal. Ali koliko Slovencev se bode od domačije pregnalo, da se dobi 2000 K zaekspenar pri rubežih, katere dela Šušteršič. Ti ljudje (klerikalci) so dali lastni denar, da bi se sumničilo poštno kmetijsko družbo sleparije. Dvojne časti ni, temveč samo ena čast je. Ako je kdo (Šušteršič) kot načelnik „gospodarske zveze“ suft, potem je tudi v zasebnem življenju suft.“

Da je Šušteršičova banda kmete naravnost sleparila, to kaže pismo nekega voditelja „konzuma“, ki je pisal: Naročil sem 17% „no žlindro“; v voznem listu stoji, da je 16% „na“, v računu pa, da je 18% „na“. In poslanec Schalk je ob koncu svojega takratnega govora Šušteršiča še tako-le označil:

„Mogoče, da ima Šušteršič dve časti; ali gotovo je, da ima le dve roki in ti sta in ostaneta umazani... Od avstrijskega ministra se zahteva, da ima bolj čiste roke nego dr. Žlindra. Usoda je danes človeka doletela, ki spada med najnevarnejše demagoge, ki izrablja vero v politične in osebne kšefte. Šušteršič nima pravice do meščanske časti, čeprav ga še ni doletela kazenska postava...“

Ta Šušteršič je bil vodja tiste prvaške politike, katero je imenoval sam cesar škandal in sramota. Ta človek je hotel postati

Kakor blisk je pretresla preteklo soboto naš svet, da je c. k. vlada zaključila državni zbor in poslala poslance domu. Oni, ki je imela državna zbornica toliko dela, ki je imela potrebne, važnega dela, zdaj ko so narodi avstrijski čakali na pomoč in upali, da se zboljša njih žalostno gospodarsko stanje, so politični zločinci najbolj brezvestne vrste s surovo silo vso to delo onemogočili in vlado prisilili, da zaključi sedanje zbornice. Državni zbor je zastopstvo davkoplačevalcev. In to zastopstvo so brezvestni poslanci zdaj razbili; to so ljudstvu te države zadnjo in edino pravico oropali... To je tako velikanski greh, da si ga je treba za vedno zapomniti. Ljudstvo bode trpelo zaradi sebičnih poslancev, ljudstvo je žrtvovano štreberstvu poslancev, — ali to ljudstvo mora zdaj vstati in odločno te sebične poslance na odgovor poklicati. Tukaj ne pomagajo noben izgovor več, ne pomagajo nobene prazne besede in noben trik, ki ga trosijo krivci nevednežem v oči. Državni zbor je razbit in kdor je temu kriv, ta je ljudstvu prvo pravico oropal, ta je bil. V največji tudi kriv, da se ničesar gospodarskega za ljudstvo ne more storiti.

Kdo je kriv?

Kriv so v prvi vrsti slovenski klerikalni poslanci iz Štajerske, Koroške in Kranjske. Leti so v zvezi z veleizdajalskimi dejanji prizorili v državni zbornici obstrukcijo, to se pravi: niso več pripustili, da bi se potrebni postavah posvetovalo in sklepalo. Edino državni proračun so vladi dovolili; davke niso torej plačati, to so nam pustili. Ali vse drugo so onemogočili. Vlada se je pričela pogajati s temi ljudmi. Ali bilo je vse brezuspešno.

Sam cesar je posegel vmes in je javno povedal, da je ta blazna prvaška politika škandal in sramota. Ali z veleizdajalskimi Čehi razženi slovenski poslanci so se rogali cesarjevi besedi. Oni so delali ravno nasprotno cesarjevi želji. In zato je vlada po cesarjevem nalogu državni zbor zaključila in poslance domu poslala. Glavno odgovornost za ta velikanski zločin nad ljudstvom niso sledeči poslanci, katerih imena je treba prišteti na sramotno tablo:

Sramotna tabla slovenskih poslancev, ki so razbili državni zbor:

Dr. Korošec,	Grafenauer,	Dr. Gregorčič,
Dr. Benkovič,	Dr. Šušteršič,	Hočevar,
Pišek,	Povše,	Jaklič,
Roškar,	Demšar,	Dr. Krek,
Suklje,	Fon,	Pogačnik,
Dr. Žitnik,	Gostinčar.	

Slovenski kmet! Zapomni si ta imena, kajti ti možje so krivi, da se ti slabo godi! Slovenski kmet in delavec! Zapomni se te junake, kadar vama bode slabo šlo in kadar bosta bedo trpela...

minister in ker se mu to ni posrečilo, je razbil državni zbor. S Šusteršičevo osebo se mi seveda nimamo pečati; upamo, da bodejo kranjski kmetje z njim gotovi. Ali nikdar bi se Šusteršiču ne posrečilo, razbiti državni zbor, ko bi mu ne pomagali Korošec, Pišek, Rožkar, Benkovič, Grafenauer itd. Ti so krivi! Ti so šli skozi drn in strn za ožlindranim dr. Šusteršičom, ti so bili njegovi trabanti, ti so se dali izrabljati v njegove osebne dobičkarske namene...

Kaj so dosegli Žlindrovci?

Dosegli so, da se je državni zbor razgnal. Vlada je v cesarjevem imenu povedala svoje mnenje v tem oziru v sledečih besedah:

„Na podlagi najvišjega dovoljenja se je zaključilo 19. sešjo državnega zbora. Krivda tega izida zadene izključno one stranke, ki so dnevni red z nujnimi predlogi zasedeli, vkljub temu da je obsegal dnevni red celo vrsto ljudstvu prijaznih predmetov. Vsi ti predlogi so izvirali edino iz skrbni za dobro splošnosti. Kaj je vlada hotela? Zboljati življenjski položaj trgovskih uslužbencev, izdelati mrežo lokalnih železnic v vseh deželah, preprečiti zvišanje cen petroleja, ureditev proračuna melioracijskega sklada, preprečiti zvišanje cen kruha, urediti trgovske razmere z balkanskimi deželami itd. To so obstrukcionisti onemogočili in stem oškodovali državo in ljudstvo ter spravili parlament v nevarnost. Odgovornost zadene popolnoma z vsilo povzročitelje, ki so oškodovali državo in ljudstvo.“

Tako stoji torej stvar. S svojo zločinsko obstrukcijo preprečili so Korošec, Grafenauer, Šusteršič e compagnia bella, da bi se rešila tista gospodarska vprašanja, katera so velepomembna in velepotebna. Škodovali so melioracijski postavi, preprečili so postavbo glede lokalnih železnic, spravili so parlament v nevarnost, da se razpusti, — ti brezvestni, za ministerskim portfeljom begajoči hlapci ožlindranega Šusteršiča so vse to preprečili in onemogočili, kar je želelo in zahtevalo ljudstvo...

Ljudstvo se je prodalo in izdalo, — to je uspeh tiste nesrečne prvaške politike Korošec-Grafenauer-Šusteršičeve trozveze, katero je označil sam cesar za sramoto in škandal!

Ljudstvo! Zapomni si ta dogodek! Tvoja revščina je le igrača v roki prvaških poslancev! Iz tvoje bede se norčujejo! Tvoje solze so tem brezvestnejšem deveta briga! Iz tvojih žuljev si hočejo vstvariti za svoje osebe ministerske stolce in ministerske penzije...

Ljudstvo, ostani in zakliči s cesarjem besedo, da je to sramota in škandal...

Politični pregled.

Državni zbor bode bržkone šele septembra ali oktobra meseca zopet sklican. Do tega časa bodejo poslanci lenarili, ljudstvo pa trpelo. Ako bi ožlindrana obstrukcija potem zopet nastopila, bode vlada zbornico razpustila in nove volitve razpisala.

Delegacije se bodejo zbrale šele v pozni jeseni. Kakor smo že poročali, izvolila je avstrijska državna zbornica že delegacije. Izvoljenih je bilo 15 Nemcev, 6 Poljakov, 2 Italijana, 1 Rumunec, 7 Čehov, 2 Slovenca, 1 Hrvat, 1 Srb in 5 socialistov. Delegacije bodejo to pot na Dunaju zborovale.

Povišanje tarifov na državni železnici se bode zgodilo s 1. prosincem 1910, kakor je to železniški minister Wrba v seji železniškega odseke izjavil.

Naš prestolonaslednik obiskal je te dni Rumunsko. Sprejem je bil nad vse sijajen. V nekaterih krajih pa so Madžaroni napravili demonstracije proti cesarski pesmi.

Badeni umrl. V železniškem vozu na poti iz Karlsbadu je umrl bivši ministerski predsednik grof Badeni. Pokojnik je bil tako rekoč glavni začetnik današnjega narodnostnega boja na Avstrijskem. Izdal je l. 1897 tako zvane „jezikovne naredbe“, s katerimi pa je napravil tako veliki kanski vihar, da je moral konečno oditi. Tudi proti delavstvu je bil brezobziren in je n. p. železničarsko organizacijo razpustil.

Prvaki in gospodarsko delo. Kmetijska družba za Kranjsko imela je te dni svoj občni zbor. Na zboru prišlo je med klerikalnimi in med liberalnimi prvaki do takih preprirov, da je

moral vladini zastopnik shod razpustiti. Iz tega se vidi, da se gre prvakom vedno več za neumno, ljudstvu škodljivo politiko, medtem ko zanemarljivo gospodarsko delo na vse načine. In takim ljudem naj bi se kmetje zaupali?

Revolucija v Perziji se grozno razširja. V Teheranu je prišlo do krvavih bojov. Perzijska duhovščina je proglasila „sveto vojsko“ proti šahu. Šah je baje zbežal v poslopje nekega inozemskega poslanika. Boji se nadaljujejo.

Krečansko vprašanje. Dne 26. t. m. potegnile bodejo vevlasti svoje vojake iz Krete. Vsaka vevlast odposlala bode en parnik, da varuje turško in svojo zastavo. Obenem se bode izdalo proklamacija na prebivalstvo, v kateri se priporoča prebivalstvu vzdržanje reda in miru.

Bulgarija se oborožuje? Poroča se, da se Bulgarija zadnje čase zelo oborožuje in da premika vojaške čete. Bulgarska vlada to sicer taj, ali skriti le ne more vsega.

Črnogorska zahrbtnost. Na črnogorski meji sta se te dni neka avstrijska in neka črnogorska patrolja srečali. Pozdravili so se in odšli vsak na svojo stran. Ko pa so bili naši vojaki že precej daleč, pričeli so Črnogorci zahrbtno za njimi streljati. Ranili so enega naših vojakov in potem zbežali. In s takimi ljudmi se družijo naši prvaki!

Kitajske zadeve. V Pekingju so poklale vladine vojaške čete pretendentu Kua, njegovo družino in več sto njegovih pripadnikov. Princovo glavo so poslali v provinco.

Turčija je že mobilizirala solunski armadni zbor. Bojijo se namreč vojske z Grško.

Krvava Rusija. Iz Varšave se z dne 9. t. m. poroča: Sedaj v Zubeinu zborujoče varšavsko vojno sodišče obsodilo je zaradi umora raznih policijskih funkcionarjev 11 oseb na smrt na višalah.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Cenjeni naročniki!

Pol leta je zopet minulo in obračamo se do Vas, da ponovite svojo naročnino. Marsikdo je slučajno, bodisi iz tega ali onega razloga, z naročnino zaostal. Prosimo tedaj, da poravnava vsakdo ta mali svoj dolg, kajti le na ta način je redno dostavljanje mogoče. Naročnina je pač tako nizka, da jo lahko vsakdo plača.

„Štajerc“ košta za Avstrijo za celo leto 3 K, za pol leta 1-50 K; za Nemčijo za celo leto 5 K; za Ogrsko (in Hrvatsko) za celo leto 4-50 K; za Ameriko za celo leto 6 K; za drugo inozemstvo sorazmerno.

„Štajerc“

te največji, najobširnejši in najbolj neodvisni tednik na Štajerskem in Koroškem. Program mu je: gospodarsko delo, narodni mir, napredok kmetijskega in obrtniškega ter delavskega stanu. Zato pa naj bode „Štajerc“ tudi v vsak-kmetijski hiši.

Na delo

naj korakajo vsi, ki imajo resno voljo, da se naš list razvije, da postane še bolj razširjen, še bolj obširen. Vsakdo naj pridobi vsaj enega novega naročnika in povečali bomo lahko list, kar je z ozirom na veliko gradivo velepotebno.

Naprednjaki, delujte za vaš list!

Uredništvo in upravnništvo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dopisi.

Zakot pri Brežicah, dne 8. julija. — V našem občinskem odboru se nahaja s predstojnikom Antonom Lapuh na čelu par zelo čednih odbor-nikov. Tem je postava menda deveta briga. Tako so se lansko leto sešli nekateri teh odbornikov in so sklenili, da zgradijo novo občinsko hišo, to pa v neki najmanjši in najoddaljenejši vasi cele občine. Zgradba te občinske hiše je po našem mnenju popolnoma nepotrebna in bilo bi to le navadno zapravljanje občinskega denarja. Zato so vložili tudi skoraj vsi davkoplačevalci občine proti temu sklepu utemeljeni priziv, zlasti zato, ker bi bile razne druge zadeve v občini važnejše kakor zgradba občinske hiše in ker

občinska blagajna ni ravno v najboljšem stanju. Vkljub temu, da je sklep omenjenih odbornikov po davkoplačevalcih razveljavljen in da se glede tega tudi protokol napravilo ter prišlo vložilo, predznili so si ti ljubeznivi občinski odborniki vendar, da poskusijo napraviti vsaj dolg na troške davkoplačevalcev za zgradbo hiše. In zato hočemo tudi postopanje teh občinskih odbornikov odborniku malo natančno ogledati. Sedanjemu občinskemu predstojniku Tončku Lapuh mažeta brata Petrišič in tovarni med okoli ust, ker je naš Tonček mnenja, da bode občinska hiša obenem nekaki zgradbi (à la „Mädchenheim“) za mnogoštevilne odlo-vane ženske in da bode on sam potni mešar nekaki upravitelj te hiše. Njegov naslednik bi občinski predstojnik pa bode bivši blaginjaveteranec Joža Petrišič, ki že težko na ta posel čaka. Ali zdaj vprašajmo nadalje: kaj in kaj je pravzaprav Joža Petrišič? Precej hinavca je v njem. Mož pravi kar odkrito okoli, da bode moral starejši občinske odbornike z vala metljio iz odbora pomesti. Tudi zasluga za te rejsje postale občinske očete! No, no, Petrišič ti si pa že kot veteranski blaginjak za Brežico in okolico „absid“ dobil. Ta hitri „absid“ gotovo ni bil posebno časten in bodedo o tem še pisali. Koliko časa pa bode Petrišič še „de-car“, pripustimo za sedaj g. predstojniku Grbušek. Kot enakovredni bratec Petrišiča moramo odbornika Janeza Šetince iz Buboškega imenovati. Ta človek oskrbuje večidel uradne posle jemlje od volilcev pooblastila in glasovnice in se pusti na troške davkoplačevalcev iz občinske blagajne bogato plačevati. Ni čuda, da postaja občinska blagajna pri takemu gospodarstvu vedno manjša. Šetince menda tudi upa, da se mu bode v novi občinski hiši (Lapuh „dekliski dom“) napravilo lepo stanovanje. Za božjo voljo, kdo pa je kriv, da služi Šetincova kočja vsled slabe strehe le poleti za stanovanje ali pa le tedaj, ako se sedi v nje z odprto marelo? Seveda, seveda, Šetince bi že na troške davkoplačevalcev novo stanovanje rabil! Primerni pristaši Lapuha in Petrišiča sta tudi občinska očeta Franc Bo-man iz Čudrovca in Tone Šetince iz sv. Le-narta. Rozmanova ljubezen do Lapuha in Šetince menda veliko večja nego ljubezen do lastnega sina, ki je prišel tako žalostno ob življenje. Lahodite tako naprej pod vodstvom Lapuha, Petrišiča in tovarišev, tudi za vaše čine prišel bode dan plačila. Mi pa bodedo hodili vedno pošten pot, kajti poštenost traja najdalje. Dokler pa bodejo taki možje v našem občinskem zastopni sedeli, ne moremo imeti do njih nobenega za-panja!

Sv. Barbara v Haložah. Umrl je tukaj 10. julija t. l. po celih Haložah poznani ter zelo sloveči in čislani sodar oziroma vinski trgovec gospod Filip Mendaš v 70 l. svojega življenja. Pogreb se je vršil 12. julija predpoldne, katerega se je udeležilo veliko število ljudi. Krasni nagrobni govor imel je čast. gosp. župnik Kralj iz Leskoveca, zakar mu gre najtopleja zahvala. Marsikatero oko je rosilo pri tem govoru, ker naj-nik bil je v resnici zelo dober in značajan gos-toljubljen mož. Ni poznal nobene politike. Hvala naj bode tudi vsem tistim, ki so ga k zadnjem počitku spremljali. Omeniti moramo, da je pokojnik spravil največ vina iz Halož na nemške kraje, pa tudi lepe denarje je spravil v Haloze. Lahko rečemo milijone v teku 40 let. Pokojnik je služboval tudi dalje časa pri ptujskem sodarju gosp. Stendte. Blagega moža ohranimo v vednem spominu; bodi mu zemljica lahka.

Od sv. Lovrenca slov. Gorice. Pozdravljeni mi „Štajerc“! Res ni moja navada, da se s kom po časnikih pripravim, ali vendar dozdeva se mi, da zamlolčim velik tuji greh ako ne spravim med obširni svet te vesele kakor tudi žalostne novice; katere se morejo le v naši Lovrenčiki fari go-diti. Hočem Vam sicer, dragi bralci „Štajerca“ razodeti kak lepo da naša „Marijina družba“ napreduje. Res žalostno! Nad takšno prijateljico te družbe pa res mi Lovrenčani ne moremo biti ponosni. Tukaj Vam, dragi bralci sledi pisimo, katero je pisala „Marijina“ deklica, ki je izvo-ljeha za prednico te kompagnije svojemu ljub-čeku daleč taj v Savinsko dolino. Pismo začne: — „Dragi mi Vincenc!

Ubrane so iz nova strune moje
Pa nič veselja spet ne vem